

Simona Kovač

Srednja zdravstvena in kemijska šola, Šolski center Novo mesto

POMEN LJUBLJANSKEGA KONGRESA ZA MESTO IN NJEGOVE PREBIVALCE

Simona Kovač

Secondary School of Nursing and Chemistry, School Centre Novo mesto

IMPORTANCE OF THE CONGRESS OF LJUBLJANA FOR THE CITY AND ITS INHABITANTS

IZVLEČEK

V članku predstavljam ljubljanski kongres leta 1821 in pečat, ki ga je pustil v življenju Ljubljančanov. Temelji predvsem na podatkih iz strokovne literature. Obravnavana tematika je dobro zastopana v zgodovinski literaturi, žal pa v času kongresa ni izhajal noben slovenski časopis. Tako so bili Slovenci, kolikor so zasledovali svetovne dogodke, vezani v glavnem na *Laibacher Zeitung*, ki pa je bil podvržen strogi cenzuri. Na literarnem področju prinaša zgodbo ljubljanskega kongresa pisatelj Ivan Tavčar v zgodovinskem romanu *Izza kongresa*. Od sodobnikov je o ljubljanskem kongresu v svojem dnevniku pisal knez Klemens von Metternich, dnevnik pa je pisal tudi zgodovinar in publicist Henrik Costa. Informacije za članek sem tako črpala tudi iz Costovega dnevnika, ki ga sicer hrani Arhiv Slovenije.

Politični pomen kongresa je brez dvoma dobro poznan, saj je bilo v tem času zatrto revolucionarno gibanje v Italiji in vladarji ter diplomati so kongres končali prepričani, da so v Ljubljani izpolnili cilje Svete aliance. Ob tem pa ne gre spregledati pomena kongresa za Ljubljano in njene meščane.

Ključne besede: kongres, Ljubljana, Sveta aliansa, Metternich, diplomatsko središče

ABSTRACT

The article presents the Congress of Ljubljana of 1821 and how it marked the lives of the people of Ljubljana. It is based mainly on data from professional literature. The researched topic has been much discussed in historical literature, but unfortunately no Slovenian newspapers were being published at the time of the congress. Thus, the Slovenian readers who followed world events mostly relied on the newspaper *Laibacher Zeitung*, which underwent strict censorship. In the field of fiction, the story of the Congress of Ljubljana was told by writer Ivan Tavčar in his historical novel *Izza kongresa* [Behind the Congress]. Of its contemporaries, the Congress of Ljubljana was mentioned in the diary of Prince Metternich; a diary was also kept by the historian and journalist Henrik Costa. Hence, information for the article was also drawn from Costa's diary, which is kept by the Archives of the Republic of Slovenia.

The political importance of the congress is undoubtedly well known, because at the time of the congress, the revolutionary movement in Italy was suppressed, and the rulers and diplomats ended the Congress of Ljubljana convinced they had fulfilled the goals of the Holy Alliance. However, we should not overlook the importance of the congress for the city of Ljubljana and its dwellers.

Keywords: congress, Ljubljana, Holy Alliance, Metternich, diplomatic centre

UVOD

Članek obravnava tematiko kongresa Svete alianse v Ljubljani in pomen, ki ga je imel le-ta za mesto in njegove prebivalce. Sveta aliansa je ravno v Ljubljani dosegla višek svoje moči, zbrani vladarji so svoj cilj notranjega in zunanjega miru na temelju sprejetih sklepov ljubljanskega kongresa začeli uveljavljati s silo. Kongres pomeni vrhunec mednarodnega vpliva Metternicha in Avstrijskega cesarstva.

Ljubljana je od 10. januarja do 22. maja 1821 živela in dihala s kongresom, visoki gostje pa so v Ljubljano večinoma prispeli že pred 10. januarjem 1821. Slovenci so spremljali kongresno dogajanje in blišč, ki so ga prinesli visoki gostje. Posamezni narodni buditelji pa so v tem času že razmišljali o političnem položaju Slovencev. Kongres s spremljajočimi družabnimi dogodki je vplival na bolj svetovljanski način življenja. Ljubljano so nekoliko modernizirali, jo vidno razsvetlili, redno čistili in vzdrževali ulice. V gospodarskem smislu so imeli mnogi Ljubljančani ekonomsko-finančne koristi, bodisi od stanarin, trgovine, javnih in družabnih prireditev, gostinstva, prevozov ali preprosto od *„turizma“*.

Ljubljanski kongres Svete alianse je spadal med odmevnejše in pomembnejše dogodke 19. stoletja ne samo v evropskem merilu, ampak tudi v življenju tedanjih Ljubljančanov.

Članek sem napisala v okviru 200. obletnice ljubljanskega kongresa, ki smo jo obeleževali v prvi polovici leta 2021. Dogodek sovpada s 30. obletnico osamosvojitve Slovenije in predsedovanjem Slovenije Svetu Evropske unije. V luči aktualizacije dogodkov lahko primerjamo takratno prestolnico Kranjske kot središče evropske diplomatske politike in zdajšnjo samostojno državo Slovenijo, ki je v drugi polovici leta 2021 vodila diplomatsko kolo Evropske unije.

Alois Schaffenrath,
Stolno mesto Ljubljana, 1821.
(Hrani: Mestni muzej Ljubljana,
foto: Andrej Peunik.) Slika prikazuje pogled
na Ljubljano izpod Rožnika.

LJUBLJANSKI KONGRES

»Prav gotovo pozna zgodovina Kranjske več bleščečih trenutkov, vendar pa tako sijajnih, kot jih je preživljala v petih mesecih leta 1821, še ni doživela. V glavnem mestu Kranjske so se zbrali najboljši vladarji, največji državniki svoje dobe in odločali o najpomembnejših državnih zadevah.« (Holz in Costa, 1997, str. 45).

Zbor držav, vladarjev in diplomatov, ki so se sestali na ljubljanskem kongresu, sicer ni bil tako velik kot nekaj let prej na Dunaju, vendar je bil precej večji in pestrejši kot predhodni kongres v Opavi leta 1820. Poleg tega je trajalo bivanje vladarjev in njihovih ministrov v Ljubljani mnogo dlje, kajti mala kranjska prestolnica je postala za dobo štirih mesecev središče svetovne politike (Šenk, 1944, str. 37, prim. tudi novo izdajo 2020).

Zborovanje Svete aliance v Ljubljani je potekalo od 10. 1. 1821 do 22. 5. 1821. Udeleževali so se ga predstavniki desetih evropskih držav, poleg gostiteljice Avstrije še Rusija, Prusija, Anglija, Francija, papeška država, Neapeljsko kraljestvo, Piemont, Toskana in Modena (Enciklopedija Slovenije 6. zvezek, 1992, str. 260).

Od kronanih glav sta kongres s svojo navzočnostjo v Ljubljani počastila ruski car Aleksander I. in avstrijski cesar Franc I. Od italijanskih vladarjev sta se osebno udeležila kongresa modenski vojvoda Franc IV. in Ferdinand I., kralj Obeh Sicilij (Šenk, 1944, str. 38).

V spremstvu avstrijskega dvora je prispelo v Ljubljano 165 oseb, v spremstvu ruskega 73, neapeljskega kralja 23 in modenskega kneza 4 osebe. Pruska delegacija je štela 18 oseb, francoska 11, sardinska 6, papeške države 4 in toskanska eno osebo (»Seznam bivajočih osebnosti in njihovih stanovanj za časa kongresa v Ljubljani«, v Laibacher Zeitung, 1901, št. 20 in 21).

Hubert Maurer, Franz Wolf,
Pristanišče na Bregu ob
Ljubljanici, ok. 1826.
(Hrani: Mestni muzej Ljubljana,
foto: Matevž Paternoster.)

Leander Russ, Parada v pozdrav cesarju v Ljubljani. (Hrani: Muzej Albertina na Dunaju.) Slika prikazuje parado na Kongresnem trgu v Ljubljani v počastitev cesarja Ferdinanda I. leta 1845. Pogosto se jo napačno povezuje s parado v času ljubljanskega kongresa 1821.

(Vir: <https://www.europeana.eu/en/item/15508/22769>.)

Čeprav je kongres v Ljubljano privabil toliko visokih osebnosti, je bil vendar krog predstavnikov pravega kongresa zelo ozek. To so bili pooblaščenec vladarjev petih velesil ter vladarjev italijanskih držav, ki so se odzvale povabilu na kongres. Na kongresu je bilo 18 pooblaščenec, ki se jim je kot 19. pridružil pooblaščenec neapeljskega kralja (Šenk, 1944, str. 41).

Avstrijski dvor sta zastopala knez Klemens von Metternich in baron Karl von Vincent. Za ruski dvor so bili pooblaščenec udeleževati se sej kongresa prvi minister in državni tajnik grof Kapodistrias, zunanji minister in državni tajnik grof Nesselrode ter ruski veleposlanik pri francoskem dvoru grof Pozzo di Borgo. Pruski dvor so zastopali kancler Hardenberg, zunanji minister Bernstorff ter general Krusemark. Francoski kralj je pooblastil tri diplomate, to so bili grof Blacas, grof Laferronnays in vojvoda Caraman. Anglijo sta na kongresu zastopala veleposlanik lord Stewart in minister Gordon. Toskanskega vojvodo je zastopal knez Neri-Corsini, papeža kardinal Spina, kralja Obeh Sardinij sta na kongresu zastopala pooblaščenca grof San Marzano in grof San Martino d'Agliè, Modeno je zastopal markiz Molza, Neapelj pa knez Ruffo-Scilla (prav tam, 1944, str. 42–49).

Taktirko kongresa je vodil nadarjeni Klemens von Metternich, ki je tedaj doživel tudi višek svojega osebnega uspeha na državniškem področju, saj je bil po koncu kongresa imenovan za državnega kanclerja, s čimer je doživel najvišjo čast, ki mu jo je lahko podelil avstrijski cesar. Dominantni položaj, ki ga je zavzemal na ljubljanskem kongresu, je bil posledica neodločnosti carja Aleksandra I. (prav tam).

LJUBLJANA IN NJENI MEŠČANI V ČASU KONGRESA

Kongres Svete Alianse v Ljubljani je povečal interes za prestolnico Kranjske. Urednik lista *Télégraphe Officiel* Charles Nodier je bralcem Ljubljano predstavil v krajšem članku, ki ga je *Illirysches Blatt* ponatisnil 15. junija 1821. Veliko novic o poteku ljubljanske-

ga kongresa se je po Evropi širilo na temelju člankov časnika *Wiener Zeitung*, ki je veljal za uradno glasilo Avstrijskega cesarstva.

Ljubljancani so že od vsega začetka vedeli, da bodo s petičnimi obiskovalci dobro zaslužili. V mesto je prišlo več kot 500 gostov. Nekateri so ostali dlje časa, drugi so se zadržali le nekaj dni, za vse pa je bilo treba priskrbeti prenočišče in prehrano. Ko se je odločalo o oddaji stanovanj, je med hišnimi posestniki zavladala precejšnja napetost. Policijsko poročilo pravi, da so ljubljanski stanodajalci navijali cene. Za majhno sobo v tretjem nadstropju s kurjavo so zahtevali mesečno 200 goldinarjev (gld), za tri sobe 400 gld, pa tudi 550 gld. Grof Jožef Thurn je zahteval za šest sob mesečno 1000 gld, grof Vincenc Thurn pa za prav toliko sob 775 gld. Na ljubljanske meščane je začel padati zlat dež, kajti ugledni gostje so plačevali visoke najemnine in ob odhodu navadno še obdarili svoje stanodajalce. Avstrijski dvor je na primer januarja plačal 23.371 gld 20 kr konvencionalne vrednosti najemnine za svoje spremstvo. Ruski car je za bivanje v škofijskem dvorcu plačal januarja 14.300 gld konvencionalne vrednosti. V začetku leta je bilo Ljubljancane strah, da se bo podražila tudi hrana. Še pred prihodom vladarjev so cene nekaterim prehrabnim izdelkom zrasle tudi za polovico, vendar pa je nato prišlo na trg toliko živil, da so padle na polovico cen, ki so veljale pred podražitvijo. Visoka je ostala le cena lesa, ki je poskočila od 4 na 7 gld (Holz in Costa, 1997, str. 136–138).

Pestro množico tujcev, ki so prišli v Ljubljano urejat nemirno Evropo, so dopolnjevali še različni poslovneži: trgovci, tovarnarji, bankirji, pa tudi radovedneži in pustolovci. V času kongresa je v Ljubljano pripotovalo 630 različnih poslovnežev, med njimi je bilo tudi 26 žensk. Po tedanji zakonodaji, ki je veljala v vseh predelih avstrijske monarhije, so morali hotelirji in gostilničarji tuje goste v 24 urah prijaviti policiji, da jih je ta lahko nadzorovala. Potniki so morali potovati le s pošto kočijo ali pa pri pošti najeti kočijo in potrebne konje, tudi če so imeli lastne vozove in konje. To je veljalo tudi za cesarja, kajti pošta je dobro izrabila svoj monopolni položaj. Kljub zamudnemu, dragemu in nevarnemu potovanju, je v času kongresa v Ljubljano pripotovalo 144 trgovcev ter 19 veletrgovcev. V Ljubljano so pripotovali trgovci iz Benetk, Trsta, Gorice, Vidma, Rima, Livorna in Milana. Prišli so trgovci iz Celovca, Beljaka, Gradca, Dunaja, Salzburga,

Dvorec barona Jožefa Kalasanca Erberga, vzgojitelja otrok cesarja Franca I. v Dolu pri Ljubljani. Cesar je s cesarico Karolino 16. maja 1821 obiskal barona, v spomin na obisk je pred dvorcem postavljen spomenik (na fotografiji v ospredju). (Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Dvorec_Dol#/media/Slika:Dol_pri_Ljubljani_Slovenia_-_Dol_Mansion.jpg.)

Bamberga, Nürnberga, Maribora, Celja, Ptuja. Pripotovali so trgovci iz hrvaških krajev: iz Zagreba, Varaždina, Karlovca, Reke, Senja, Splita, Siska ter ‚turški podaniki‘ iz Kostanjevice, Bitole, Beograda, pripotovalo je nekaj trgovcev iz Konstantinopla. V Ljubljano je prišel tudi trgovec iz Rio de Janeira, precej je bilo tudi grških trgovcev, ki so prišli iz Trsta. Nekateri trgovci so prišli ponujati izdelke iz stekla, platno in optične instrumente. To niso bili dvorni dobavitelji, njihovo blago je bilo namenjeno tujcem, ki so bili v Ljubljani, in seveda Ljubljancanom, večinoma pa so prišli sklepat kupčije ali pa prosit cesarja za razne privilegije in ugodnosti (prav tam, 1997, str. 136–138).

V Ljubljano je pripotovalo še 15 tovarnarjev, 6 zdravnikov, 19 tujih katoliških duhovnikov, dva slikarja, italijanska gledališka skupina in tudi draguljarji, zlatar in srebrar, dva menjalca denarja in dva bankirja (prav tam, 1997, str. 136–138).

V mesto je pritisnilo tudi domače podeželsko plemstvo. Ljubljanski trgovci, obrtniki, gostilničarji in posli vseh vrst so našli pri tem dovolj dobrega zaslužka (Mal, 1993, str. 286).

Še pred prihodom vladarjev so iz dunajskih dvornih hlevov v Ljubljano odposlali 120 konj za ježo in vprego ter 22 dvornih vozov z 80 uslužbenci. Poštam so naročili, da morajo imeti vedno dovolj konj na razpolago za službo diplomatskim kurirjem. Ker poštarji sami niso razpolagali s potrebnim številom konj, so si poiskali pomoč pri kmetih. Tako si je najbrž tudi podpeški poštar izbral ježenske voznike, ki so imeli lepe konje in svetlo konjsko opremo, da so pomagali od Krašnje dalje voziti spremstvo in prtljago ruskega carja, na kar nas vrh klanca na Ježici še danes spominja gostilna, imenovana *Pri ruskem carju*. Tu se je vladar tudi ustavil, da se je za Ljubljano preoblekel (prav tam, 1993, str. 286).

Ljubljanski magistrat in gradbeno ravnateljstvo sta si prizadevala, da bi bilo mesto tudi na zunaj bolj prikupnega videza. Tako so popravili nekatere razdejane ljubljanske ulice in trge, pohiteli pa so tudi z izravnalnimi deli na Kapucinskem (danes Kongresnem) trgu. Prav tako so uredili zanemarjen Branjevski trg ter obnovili zvožene ali manjkajoče mostnice na Špitalskem¹ in Čevljarskem mostu (Slovenska kronika XIX. stoletja, 2001, str. 146).

Pred deželnim dvorcem so odstranili zadnje ostanke mestnega jarka. Do leta 1820 so v mestu zasadili Lattermanov drevored, sprehajališče v Tivoliju, drevored ob Celovski cesti do Peruzzičevega vrta pod Cekinovim gradom, ob Dunajski cesti do sv. Krištofa, obnovili so tudi Šolski drevored za semeniščem in gimnazijo. Mestna razsvetljava je bila dotlej slaba, vendar pa je le začejala delovati, povečali so število svetilk. Glavne trge in ulice so začeli čistiti nekoliko pogosteje in bolj redno. Lastniki hiš pa so napravili žlebove na strehah, kjer jih še ni bilo (Holz in Costa, 1997, str. 122–123).

Požarna bramba je bila v tem času že dokaj dobro urejena. Ob znaku za požar je vsak vedel, kaj je njegova naloga in kam mora iti. Po dekretu iz leta 1814 so morali nove hiše v mestu zidati po požarnovarnostnih predpisih, to je pomenilo, da so morale biti krite z opeko. Za opečnato streho je mesto krilo eno tretjino stroškov. V pomoč domačim gasilcem v času kongresa je iz Radgone pripotovala še posebej izurjena vojaška gasilska četa. In res je v času kongresa dvakrat zagorelo, vendar so požara takoj ukrotili in nista povzročila večje škode (prav tam, 1997, str. 122–123).

Ljubljancani so obnovili tudi staro gledališče in redutno dvorano. Vse gledališke predstave in koncerti so bili dobro obiskani. Ob različnih slavljih, ki so jih zaznamovali di-

Paviljon v počastitev cesarja Franca I. na ljubljanskem kongresu leta 1821 ob Cesti dveh cesarjev v Mestnem logu v Ljubljani.

(Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Cesta_dveh_cesarjev#/media/Slika:Vic_Ljubljana_Slovenia_-_pavilion.JPG.)

¹ Pomen ljubljanskega kongresa za mesto in njegove prebivalce

¹ Danes Tromostovje.

plomati in kronane glave, pa so prišle na svoj račun tudi ubožne in druge dobrodelne ustanove, saj so bili ugledni obiskovalci vedno odprti rok (Slovenska kronika XIX. stoletja, 2001, str. 147).

Med gledališkimi deli so prevladovala dela z viteško vsebino ali pa tragedije usod. Upri-
zarjali so tudi operete in veseloigre. Tudi glasbeno življenje je bilo kar živahno. Fil-
harmonično društvo je vsak teden organiziralo koncerte. V Ljubljani so gostovali tudi
nemški in italijanski operni pevci (Holz in Costa, 1997, str. 125).

Ljubljancani so vedeli, da udeleženci kongresa bolj ljubijo hrupno in posvetno kot pa
sveto življenje. Vedeli so, da je treba za njih prirediti razne zabave, da se morajo v opoj-
nem vrvežu vrstiti plesi in maškarade v reduti, na strelišču in v zasebnih hišah (Sloven-
ska kronika XIX. stoletja, 2001, str. 146). Ljubljanski meščani so bili navajeni na vsaj
tri javne plesne na teden, poleg tega pa so prirejali tudi domače zabave in piknike. Plesne
je obiskovalo po 300 do 400 oseb, v času kongresa tudi do 600. Običajna vstopnina je
bila 30 kr, izjemoma tudi 50 kr (Holz in Costa, 1997, str. 125).

Priljubljena zabava ljubljanskih meščanov so bile vožnje s čolni po Ljubljani. Orga-
nizirali so jih v lastno zabavo, v počastitev kakega posebnega dogodka ali v počastitev
prihoda kake pomembne osebnosti. Reka je bila v času pred regulacijo dovolj visoka
in mirna, da so imeli z nje lep razgled na okolico. Prirejali so tudi plesne na čolnih, ko so
med seboj povezali tri ali štiri čolne ter nanje položili pod, ki je bil zavarovan z ograjo
(prav tam, 1997, str. 126).

Ljubljancani so torej v vsakem trenutku izkoristili še tako banalen povod za novo slavo.
Poskrbeli so tudi za umetni ogenj, lovske in jezdne zabave ter izlete na vozovih in saneh.
Henrik Costa omenja v svojem dnevniku z dne 3. maja 1821, da sta se cesar in cesarica ob
štirih popoldne odpeljala do Gruberjevega kanala, tam izstopila in nato jezdila na Golovec,
kjer sta se zabavala z lovom na sokole. Prav tako omenja dne 10. maja 1821, da se je cesar
Franc peljal na Golovec in se tam zabaval z lovom na ptice (prav tam, 1997, str. 67 in 69).

V času kongresa so praznovali rojstne dneve neapeljski kralj, avstrijska cesarica in av-
strijski cesar. Med mnogimi slavnostmi, ki so se vrstile v času kongresa, je bila prav
gotovo najimenitnejša proslava rojstnega dne cesarja Franca I. 12. februarja. Med 9.
in 10. uro je vladar sprejemal čestitke najvišje družbe. Nato se je napotil v uršulinsko
cerkev k sveti maši. Mašo je bral zagrebški škof, ženska šolska mladina, oblečena v belo,
pa je napravila špalir, tako kot ob cesaričinem rojstnem dnevu štiri dni poprej. Slišala se
je tudi zahvalna pesem. Navzoči so bili vsi predstavniki civilnih in vojaških oblasti. Med
mašo je paradiral bataljon graničarjev in oddal običajne salve, ki jim je odgovorilo 24
topovskih strelcev z gradu (Slovenska kronika XIX. stoletja, 2001, str. 147).

Po maši pri uršulinkah se je cesar odpeljal na svoje priljubljeno sprehajališče v Mestni
log, kjer so meščani v popolni tajnosti v njegovo čast sezidali prav ličen kongresni pavi-
ljon. Od tam se je vladar okrog 12. ure vrnil v mesto. Potem se je k njemu pripeljal ruski
car Aleksander in mu čestital za rojstni dan. Oba monarha sta obedovala, po kosilu pa
se je oglasila godba regimenta Wimpffen (prav tam, 2001, str. 147).

Zvečer je knez Metternich pripravil veličastno večerjo. Gledališče in mesto sta bila slav-
nostno razsvetljena. Posebnega občudovanja so bili deležni rotovž, rezidenca ruskega
carja, licej, semenišče, uršulinska cerkev, poslopja državnih posesti, tobačne in bankal-
ne uprave ter vodnjak in trg pred mestno hišo. Podobno kot ob rojstnem dnevu cesa-
rice so se veličanstva popeljala po mestu. Pridružilo se jim je precej meščanskih kočij.
Še več je bilo seveda ljudi, ki so glasno vzklikali »vivat«. Ljubljanski meščani so na
strelišču za oficirje pripravili mizo z 80 pogrinjki, moštvo od narednika navzdol pa so
obdarovali s funtom mesa in poličem vina. Komisija, ki je skrbela za mestne siromake,
je vsakega reveža razveselila s posebnim darilom (prav tam, 2001, str. 147).

V družabnem življenju ljubljanskih meščanov so imeli pomemben delež cerkvene slovesnosti in prazniki. V času kongresa so se slovesne maše kar vrstile. Enajstega februarja 1821 je posvetil v ljubljanski stolnici kardinal Spina spovednika neapeljskega kralja za termopilskega škofa. Pri posvetitvi sta bila navzoča ljubljanski in zagrebški škof. V stolnici so 20. februarja opravili zadušnico za cesarja Jožefa II., 1. marca za cesarja Leopolda II., 15. maja pa za cesarjevo mater Marijo Ludoviko. Tretjega aprila so z razsvetljavo mesta, parado konjenice in s slovesno zahvalnico proslavili zmago avstrijske vojske v neapeljskem kraljestvu (Mal, 1993, str. 290).

SKLEP

Na podlagi pregledane literature lahko sklepam, da je imel ljubljanski kongres pomembno vlogo pri postavljanju tedanje prestolnice Kranjske na politični zemljevid Evrope in velik vpliv na življenje Ljubljancev v času, ko je imela v dobršem delu Evrope oblast in vpliv Sveta aliansa (izven njenega vpliva sta npr. Velika Britanija, Francija, leta 1820 tudi ni posredovala v Španiji). Udeležili so se ga najvplivnejši evropski vladarji in vrsta pomembnih diplomatov tedanje dobe. Kongres je uresničil svoj namen zatrtja revolucije v Neaplju in ljubljanski rezultati so pomenili zmago Metternicha na vsej črti.

Po drugi strani je Ljubljancem prinesel mnoge denarne koristi, živahno trgovino, bolj urejeno in obnovljeno mesto, slava in družabne prireditve, dobro obiskane gledališke predstave in glasbene koncerte ter pogoste mašne slovesnosti. Ljubljanci so po Ilirskih provincah spet začutili duh svetovljanskega načina življenja, ki je bil domač večjim evropskim prestolnicam.

Na pomembnost kongresa za mesto nas še danes spominjajo imena za Kongresni trg, Cesto dveh cesarjev v Mestnem logu z obnovljenim kongresnim paviljonom, ki so ga postavili za Franca I. v času kongresa, in ime gostilne Pri ruskem carju na Ježici (car Aleksander I. je pripotoval v Ljubljano prek Črnuč).

Kongres je glavno mesto Kranjske za dobre štiri mesece spremenil v središče evropske politike.

VIRI IN LITERATURA

LITERATURA

- Enciklopedija Slovenije* (6. zvezek) (1992). Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Holz, E., Costa, H. (1997). *Ljubljanski kongres 1821* [transkribirala iz rokopisne gotice, prevedla, napisala uvodno in spremno besedo] Eva Holz; [avtor dnevnika in dveh seznamov] Henrik Costa. Ljubljana: Nova revija.
- Mal, J. (1993). *Zgodovina slovenskega naroda* (II. del). Celje: Mohorjeva družba.
- Slovenska kronika XIX. stoletja (1800–1860)* (2001). Ljubljana: Nova revija.
- Šenk, V. (1944). *Kongres Svete aliance v Ljubljani*. Ljubljana: Ljubljanska knjigarna.
- Rahten, A., Antoličič, G., Mulej, O. (ur.) (2021). *Ljubljanski kongres 1821: diplomatsko-zgodovinska študija Vladimira Šenka*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Tavčar, I. (1999). *Izza kongresa*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

ČASOPISNI VIRI

- Laibacher Zeitung*, številka 20 (1901).
- Laibacher Zeitung*, številka 21 (1901).